

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRESSIVE BENEFIT SOCIETY

CLEVELAND, OHIO, FRIDAY, (PETEK) AUGUST 16, 1935.

VOLUME XVIII—LETO XVIII

Neodvisen dnevnik
zastopajoč interes
slovenskih delavcev
v Ameriki

STEVILKA (NUMBER) 193

VLADA POPUŠČA PRI REDUKCIJU PŠENICE

Za prihodnje leto je odredila, da se redukcija zniža iz 15 na 5 odstotkov, ker se je bati, da bi nastalo pomanjkanje pšenice.

WASHINGTON, 15. avg. — Uprava AAA je danes odredila, da farmerji, ki so letos proti platu nagnali pridelek pšenice za 15 odstotkov, prihodnje leta normalni pšenični pridelek znižajo samo za 5 odstotkov. To se je napravilo, ker obstoji nevarnost, da bi nastalo pomanjkanje pšenice. Lani je namreč poleg AAA redukcijskega programa bil pridelek zmanjšan še več, dočim je letos uničila dosti pridelka črna rja, ki je nastopila po pšeničnih poljih mnogih držav radi preobilne moči.

Kot kažejo poročila, bo letoski pridelek pšenice za 123 milijonov bušljev manjši kot se je računal 1. julija.

Med tem se v kongresu vrši borba radi sprememb v zakonu AAA, ki jih je predložila vlada. Spor je nastal med poslanskim sestavo zbornico zlasti radi točke, ki bi vladu dala pravico rabiti denar, ki je namenjen za relif, da z njim kupi od farmerjev zemljo, ki ni toliko rodovitna, da bi se jo izplačalo obdelati. Vsega skupaj se je v zakon in farmersko obnovo zaneslo že 150 dodatkov.

Pojedelski tajnik Wallace je danes izjavil, da farmerji vsled sprememb v pšeničnem redukcijskem AAA programu ne bodo dosti prikrajšani na nagradah, ki jih dobijo za neobdelovanje zemlje.

Wallace je te dni ostro udaril po veleklavičarjih, češ, da oni namenoma širijo propagando med narodom, da je AAA zakon sklenen za draginjo pri svinjemu, da pa nič ne povejo o ogromnih profitih, ki jih želijo za sebe. Rekel je, da dočim veleklavičarji na eni strani trdijo, da morajo oni plačati procesni davek, pa na drugi vlagajo, da jih že plačani davek povrne, ter pri tem zavzemajo stališče, da je zakon AAA neutravn, Wallace tudi pravi, da ni res, da je vlada proč zagnala meso, ko se je lani poklalo več milijonov brejih svinj, pač pa se je večino tega mesa razdelilo med brezposelne, ki so na reli-

Progresivna trgovska zveza Opazirja se vse člane Progresivne trgovske zveze, da se vrši zelo važna seja v pondeljek, 19. avgusta v Slov. Del. Domu, Waterloo Rd. Začetek ob 8. uri zvečer. Na tej seji bo govoril Mr. W. M. Farrar, generalni poslovodja Better Business Bureau Inc., ki vam bo morski povedal o trgovskih problemih. Vabljeni so na to sejo vso in sprošno korist je, da pride. — Predsednik.

Nova brivnica

Mr. in Mrs. Louis Sanabor, ki sta prejela svojo brivnico in lepotični parlor na Grovewood Ave., sta se preselila v novo, moderno urejene prostore na 15801 Waterloo Rd. Priporočata se za naklonjenost.

Kako je Davey "skrivil" Roosevelta

WASHINGTON, 15. avg. — Včeraj je bil med predsednikom Rooseveltom in demokratiskim governerjem Daveyjem iz Ohio sklenjen mir, in trdi se, da sta se ločila kot najboljša priatelja. Kot znano, je razkol med Washington in Columbus nastal, ko je Davey poskusil relifni aparat v državi spremeniti v svojo politično mašino. Roosevelt je takrat brezobzirno udaril po Daveyju, ki je seveda pihal od jeze, ampak je bil brez moči. Ko pa je pred par dnevi umrl ohijski kongresman Truax, se mu je ponudila zlata prilika, da "skrivi" Roosevelt. Kot governer ima moč, da odredi izredne volitve, kar bi bilo Rooseveltu poskušnjah, ki jih je stranka doživel v Rhode Islandu, skrajno neprijetno. Sel je rajo v Washington, kjer sta se pogovorila z Rooseveltom, ki je vrh vsega pokazal svojo hvaležnost s tem da je za relifna dela v Ohio obljudil takoj 20 milijonov dolarjev. Davey se je smejal kot pečen maček, ko je odhaljal iz Bele hiše, in kaj bi se naje, saj je predsednika ugnal v kozji rog! Takoj nato pa je definitivno naznani, da se bo naslednika umrlemu kongresmanu voilo šele v maju prihodnjega leta, ko se bodo vršile primarne volitve.

UMOR MLADE ŽENE V LORAINU

LORAIN, O., 15. avg. — Zadrbljeno glavo je bila sinoči najdena na svojem domu 22-letna Dorothy Meluch. Oblasti iščejo njenega 22-letnega moža, ki je izginil brez sledu. Dvojica je bila še mesec dni poštejana na kralko oznaci kot sledi:

"Italija ogroža mir sveta!" izjavlja Philip Snowden

Finančni minister v bivši delavski vladi na Angleškem v nujnem apelu na Ameriko in Ligo narodov. Italijansko - abesinski spor vsebuje vse elemente svetovne vojne!

TILFORD, Surrey, Anglija, 15. avgusta. — Philip Snowden, finančni minister v bivši delavski vladi, smatra laško-abesinski spor tako nevarnim za mir sveta, da je prvič v svojem življenju prelomil navado, nikoli govoriti s časnikarji glede javnih in političnih vprašanj. Danes je Snowden sam poklical časnikarje ter jim dal glede italijanskih priprav za vojno v Abesiniji važno izjavo, ki se glasi:

Italijansko - abesinski spor vsebuje vse elemente za svetovno vojno. Mednarodni odnosaji so danes tako medsebojno povezani, da ima lahko vsak navidezno še tako malopomenben dogodek ogromne nepričakovane posledice.

Umor avstrijskega nadvojvode je bila vžigalica, ki je zanetila gorljivi material, ki se je zbral skozi vrsto let, v ogromen požar.

Elementi, ki tvorijo obstojeno nevarnost za mir sveta kot rezultat spora med Italijo in A-

dresijo se še danes na kralko oznaci kot sledi:

1. Pakt lige narodov in pariški (Kelloggov) proti-vojni pakt sta ustvarila položaj, v katerem postane vsak osamljen spol posel vseh narodov, ki so podpisali ta dva dokumenta.

2. Neprovociran napad od strani enega naroda na narod, ki je član lige, obvezuje ligo, da priskoči na pomoč ogroženemu narodu. V smislu Kelloggovega proti-vojnega pakta postane tak napad kršitev mednarodnega zakona in moralnosti.

3. Ako bo Italija vztrajala na svoji objavljeni nameri za napad in podjavljenje Abesinije, potem njena akcija predstavlja jasno kršenje tako pakta. Lige narodov kakor tudi Kelloggovega proti-vojnega pakta. V slučaju vojne je liga obvezana podvzeti proti Italiji vojaške ali gospodarske korake, ako hoče izpolniti svojo obligacijo.

Gledate namenov Italije ne mo-

re biti nobenega dvoma. Mussolini je te namene dovolj jasno izrazil. On je za vse praktične svrhe že napovedal vojno.

Laška armada je pripravljena.

On zbirja vojaštvo na meji Abesinije že skozi več mesecov in samo čaka ugodnega vremena, da prične z napadom. On je že ponovno izjavil, da bo vztrajal pri svojem sklepku, brez ozira, kaj reče liga.

En gotov rezultat te vojne bo, da bo združila vsa nebela plemena sveta. V kolonialnih posestih vseh evropskih sil bodo izbruhnili resni nemiri. To bo ustvarilo položaj, čigar konca se ne da preračunati.

Impotenza, katero je pokazal svet Lige narodov vprito takšnih nevarnosti, nas mora navdajati z grozo. Njene članice, zlasti Velika Britanija in Francija, se bojita nastopiti z odločnostjo proti Italiji. Njihove cincarske metode so dale Mussoliniju še več poguma, ki se sploh več ne zmeni, kaj rečejo.

Impotenza, katero je pokazal svet Lige narodov vprito takšnih nevarnosti, nas mora navdajati z grozo. Njene članice, zlasti Velika Britanija in Francija, se bojita nastopiti z odločnostjo proti Italiji. Njihove cincarske metode so dale Mussoliniju še več poguma, ki se sploh več ne zmeni, kaj rečejo.

Tri velesile so danes zbrane v Parizu na razgovoru. Gotovo je, da ne bodo storile drugega kot govorile. Sestavile bodo brezpomembno formulo in pustile položaj kot je Mussolini bo šel naprej s svojimi vojnimi pripravami in ko pride jesen, bo začel s svojim napadom in se smerjal Ligari narodov in njeni nedoločnosti.

Evropske sile so vsled svoje strahopetnosti faktično odgovorne kot Mussolinijevi pomočnici. One preprečajo pošiljanje vojne opreme v Abesinijo, vsled česar bo ta dežela za praktične

svrhe brez moči nasproti mogočni opremi italijanske vojske. Te velesile prepričajo Abesinijo, da posebno potrebuje Abesinijo, ki hoče imeti svoj rimski praznik.

Danes ni mogoče več nobena koncesija, razen popolnega podjavljenja Abesinije, ki bi zadovoljila Mussolinija. On sam je ta cilj napravil tragično jasen.

Vsa človeška civilizacija ogrožena.

Ampak Mussolinijevi cilji in ambicije se ne bodo ustavile pri podjavljenju Abesinije. Ako bo uspešen pri tem podvzetju, bo njegov prihodnji korak polasti Avstrije. Ta poskus bo potegnil Nemčijo v vojno in ker so evropski narodi danes povezani med seboj z brezstevilnimi paketi v pogodbami, bo splošna evropska vojna neizogibna.

Vse te grozovite posledice so zapopadene v italijansko-abesinskem vprašanju. Ako se te vojne ne more preprečiti — in upanja je zelo malo — bo sledila meni konec človeške civilizacije.

Obstoji še zelo slabotna možnost za preprečenje teh posledic. To je, da velesile s pomočjo Amerike, ki je nujno potrebna, zberejo dovolj poguma, da odločno nastopijo proti Mussoliniju ter mu pokažejo polno moralno silo sveta proti njemu. Zdržana vojaška sila sveta bo potem tudi proti njemu."

Mussolini zahteva vojaško okupacijo.

PARIZ, 15. avg. — Načelnik italijanske delegacije baron Pompeo Aloisi za konferenco treh sil, ki se otvoril tukaj jučiji, je nocoj obvestil angleškega predstavnika Anthony Edena, da minimalna zahteva Italije za mirno poravnava spora z Abesinijo je, da se ji dovoli vojaško okupacijo Abesinije. Aloisi je rekel, da Mussolini zahteva to, ker edino potem bodo zajamčeni italijanski gospodarski privilegi v Abesiniji.

DETROIT, 15. avg. — Zdravstvene oblasti priporočajo zaprtje vseh javnih kopališč, da se prepreči epidemijo otroške paralize, kakršna je bila tu leta 1931. V državi je prijavljenih 60 slučajev te nevarne otroške bolezni.

POJAV PARALIZE V DETROITU.

Fish fry Nocoj se pri George in Frances Turek, 1601 Waterloo Rd., vrši Fish Fry, na katerega se rojake prijazno vabi. Igrala bo godba.

Piknik godbe "Bled"

Slovenska godba "Bled" priredi piknik v nedeljo, 18. avgusta na Stuškovi farmi v Wickliffe, O. Kot še vselej, bodo tudi v nedeljo "Blejčani" dobro postregli obiskovalcem in seveda tudi za ples bo izvrstno prekrbljeno.

8. obletnica lekarne

Jutri bo Mandelova lekarna na 15702 Waterloo rd., praznovala svojo 8. obletnico. Ob tej priloki se bo nudilo razne posebnosti po posebnih cenah in tudi za otroke, ki bodo prišli s starši, bo nekaj na razpolago.

"Trgovina smrti" veča U. S. eksport

WASHINGTON, 15. avg. — Trgovinski departement poroča, da mednarodna trgovina z vojnim materialom rapidno raste in da se je v juniju zlasti povečal izvoz sirovin, kakršne so potrebne za vojno industrijo. Iztokato se je prvič po dolgih mesecih padanja povisil izvoz žita in Zed. držav.

Kar se tiče vojnega materiala, se trgovina z istim tekom zadnjih 30 mesecov stalno viša širom sveta. Posebno značilno je, da se je zadnji čas zelo povečal ameriški izvoz kratkih bombažnih vlaken, ki so posebno velike vrednosti pri izdelavi municije, in istotako izvoz starega žezele in jekla.

Skupni junijski izvoz se je povečal za \$6,800,000, in od te svote odpade \$4,300,000 na sirovine, ki so bile poslane v Nemčijo, Italijo in Francijo.

Podrobne številke za razne sirovine niso na roki. Povečal se je tudi izvoz kemikalij, ki so važne za vojno industrijo. Tudi na Japonsko se je v zadnjih mesecih eksportiralo zelo veliko blaga, ki se ga rabi pri izdelovanju vojnega materiala. Številke tudi kažejo, da je naravnost eksport orožja in municije, Rusija, Nemčija in Kitajska pa so tu nabavile mnogo letal.

WASHINGTON, 15. avg. — Akcija za sprejem zakona za terem se je mnogo govorilo, je bila včeraj definitivno potisnjena na stran. Obeta pa se, da se bo v vprašanjem zopet babilo prihodnje kongresno zasedanje.

610 ŽRTEV KATASTROFE V ITALIJI

OVADA, Italija, 15. avg. — V katastrofi, ki je nastala tu, ko se je podrl jez hidro-električne centrale, je izgubilo življenje 610 oseb, kakor se je danes dognalo. "Dolino žalosti" je včeraj obiskal kralj Viktor Emanuel. Med mrtvimi je največ žensk, otrok in starih ljudi, ker moški so se ob času katastrofe nahajali povečini na polju.

Peki na delu

Že v nedeljo je bil sklenjen mir med velikimi clevelandskimi pekarjami in unijo pekarjev voznikov, včeraj pa je bil dosežen sporazum tudi z unijo pekarjev, vsled česar se je zopet začel obrat v pekarjih in danes so vozovi pekarjev prvič od 23. junija zopet na ulicah. Prizadetih je 21 pekarjev družb. Sporazum v obeh slučajih določa, da pekarske družbe ne smejo diskriminirati proti delavcem, ki so že člani unije ali ki vstojo v uniji dokler bo v veljaviti pogodba. Vprašanje med delovnimi razmerji je prepuščeno pogajanjem, ki se imajo zaključiti v teku enega tedna. Med tem pa je še vedno v teku štrajk univske voznikov pri Davis Laundry and Cleaning Co., ki trajata že od 28. maja.

Zgubljena očala

Rojak, ki se je sprehajal po Bonna Ave. ter je zašel v vrt med papriko in tomato na 6618 Bonna Ave., ter zgubil očala, jih lahko dobi nazaj proti odškodnini. Zglasi naj se na omenjenem naslovu.

Iz bolnic

Iz bolnice se je vrnila na dom Miss Mary Kostjanšek, 1124 E. 68 St., kjer jo prijateljice lahko obišejo.

WILEY POST IN WILL ROGERS UBITA V ALASKI

Znameniti avijatik in prisobljeni filmski in radijski igralec sta našla smrt v letalski nesreči.

WASHINGTON, 16. avg. — Armatni signalni kor je danes tu uradno naznani, da je prejel poročilo, da sta bila južno od Point Arrow v Alaski danes v aeroplanski nesreči ubita znameniti avijatik Wiley Post in znani gledališki in filmski igralec Will Rogers, ki je Posta spremljal na njegovem poletu.

Wiley Post je pred leti napravil polet okrog sveta, nedavno pa je poskusil s stratosferičnim poletom preko ameriškega kontinenta, ki pa se mu ni povredil. Will Rogers, ki je bil znan slahernemu Amerikancu tudi po svojih humorističnih nastopih v radiu in pa radi kratkih dovitnih komentarjev o dnevnih dohodkih, ki so jih priobčali listi širom sveta, da je bil navdušen zagovornik avijatike. Potoval je vedno z aeroplani. Navdušenje za zrakoplovstvo ga je dovedlo, da je š

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOST"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5811
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

VATRO J. GRILL, Editor

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države in Kanado za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemskie države za 6 mesecev	\$4.00; za celo leto	\$8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918
at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
Act of Congress of March 3rd, 1879

104

Odgovor na izvajanje

Kar tvori jedro dotednega poročila, pa je direkten in dobeseden izvleček iz članka, ki ga je priobčil list "Osservatore Romano," ki je, kakor je g. Jagru gotovo znano, glasilo Vatikana oziroma papeža. Ker hočemo g. Jagru prihraniti trud in da se mu ne bo treba zatekati k jalovim očitkom, češ, da urednik Enakopravnosti "zavija," priobčamo besedilo izvlečka iz vatikanskega lista dobesedno tako kot ga je objavil "New York Times." Glasi se:

The colonizing States have always had to choose between two methods, conquest and negotiation. But the choice is never in doubt, since one can say of colonies what St. Augustine said of States: 'They are founded on force.'

After that the language of the Italian press is understandable when it expects nothing from conciliation or arbitration. Italy expects nothing from Geneva, while her military preparation and the dispatch of troops and material to East Africa proceed with alacrity.'

kanskega glasila kot jo objavlja "New York Times" glasi takole:

"Kolonialne države so morale vedno izbirati med dvema metodama, med podjavljajenjem s silo in pogajanjem. To da izbira ni nikoli v dvomu, kajti o kolonijah je mogoče reči isto, kar je sv. Avguštin rekel o državah: stonijo na sili."

"V ogled tega je jezik italijanskega časopisa razumljiv, ker ne pričakuje ničesar od pogajanj ali arbitracije. Italija ne pričakuje ničesar od Zeneve in torej jadno nadaljuje z vojaškimi pripravami in posiljanjem vojakov in materiala v Vzhodno Afriko."

Vprašamo g. Jagra, da odgovori jasno in brez izbegavanja: Ali je v gornji izjavi vatikanskega glasila z eno samo besedico obsojena Mussolinijeva vojna politika v Afriki? Nasprotno, celo slepec mora videti, da najboljše, kar se more reči o stališču Vatikana napram Mussoliniju, je, da izraža neutralnost, dobrohotno neutralnost, napram pripravam, ki jih vrši Mussolini za človeško klanje v Afriki. To je jasno, ako je poročilo v N. Y. Timesu resnično, če pa ni resnično, potem naj g. Jager obtožbo o "zlobnih in zavith lažeh" vrže proti omenjenemu listu oziroma proti ameriškemu tisku v splošnem, ne pa proti Enakopravnosti. Dokaže naj, da Associated Press in N. Y. Times lažeta, pa bo velik junak, to bo nekaj pomenilo, kajti gre se za tisk, ki ga citajo milijoni širom Amerike. Zakaj se zaletavate v Enakopravnost, zakaj se mučite s streljanjem na mušice, ko so vam levi in sloni na razpolago? Zakaj krasti škofu Schremsu dragoceni čas z vprašanjem, kaj misli o Enakopravnosti, ko ga lahko vprašate, kaj misli o Associated Press, o New York Timesu in drugih velikih listih, ki ustvarjajo javno mnenje cele Amerike?

G. Jager! Vi v svojem famoznem članku citirate izjavo, katero je papež podal 1. aprila, ko je obsodil vojno in one ki za vojno delajo priprave. Kaj nam to pripovedujete? Ali je mar Enako-

pravnost kdaj trdila, da papež 1. aprila ni govoril za mir in proti vojni? Nasprotno, o tem je poročala, in takrat niste protestirali, da laže in zavija. Ampak če je papež takrat obsojal vojno, danes pa indirektno podpira Mussolinijev vojni pohod proti Abesiniji, bodisi, da to dela, ker je Italijan in da kot tak simpatizira s cilji italijanskega imperijalizma, ali vsled kakega drugega razloga, je dolžnost časopisa, da poroča ne le takrat, kadar papež vojno obsoja, temveč tudi takrat, kadar daje v javnost oziroma dovoli dati v javnost izjave, ki jasno kažejo, da Mussolinijevi vojne politiki v Afriki ne obsoja, temveč si za praktično svrhu umiva roke nad njim oziroma jo s pozno "objektivnega opazovalca" celo podpira.

Vi pišete: "Papeževu svarilo je polnoma v duhu Kristusove Cerkve, ki je neštetokrat v zgodovini dvigala svoj glas zoper vojsko, ki razdvaja narode in uničuje gmotne in kulturne dobrine človeštva." Vse to je lepo in mi ne oporekamo, da je cerkev vse to neštetokrat storila—namreč dvigala svarilni glas, kadar je bilo to varno. Saj za mir v principu je menda vsakdo, razen blaznikov v norišnicah in pa takih pobesnelih individualjev kot sta Mussolini—on je že javno trdil, da je vojna potrebna in da človeka dviga!—in pa Hitler, ampak glede slednjega je celo znano, da se ob priložnosti, ki jo zahteva okolnost trenotka, rad odeva v plašč miroljubnosti. Ampak vprašamo vas, kaj je še storila cerkev, bodisi katoliška, protestantka, židovska, mošmedanska, budistična, ali katera druga, da bi odpravila vzroke, ki tirajo narode v klavnicu? Besede, besede, besede, izglašene so, teme in čini holi zlikane in toliko manj pomenijo!

Zakaj, g. Jager, nam pripovedujete, koliko si je nekdaj prizadeval za mir papež Benedikt, in da so mu celo Turki postavili spomenik v Carigradu? V poročilu o Vatikanu in Mussoliniju gledate abeinske situacije nismo nikjer rekli, da papež Benedikt ni bil za mir, in če rečete, da so mu Turki postavili spomenik, vam radi verjam, ampak povejte nam vendar, na kak način naj to pomaga preprečiti Mussolinijev vojni pohod v Afriku, pred katerim naši slovenski fantje na Primorskem v trumah bežijo preko meje v Jugoslavijo, ako sedanji papež tak počud bodisi odkrito ali prikrito odobrava?

(Konec prihodnjic)

Slovo "Mauretanije"

Kakor smo poročali, je angleški veleparnik "Mauretanija" pred kratkim odšel na svoje zadnje potovanje iz Southamptona v Rosyth, da ga tam razderejo. Ob slovesu, h kateremu se je zbrala tisočglava množica, so se odigravali ginaljivi prizori. Marsikatero okno se je zasoltilo, ko je stari prekomornik že ves rjast, z napol odrezanimi jambori, toda mogočen in z lastno silo odplul iz pristanišča.

Njegovo razkošno notranje opremo so bili že prej prodali na javni dražbi, a vendar je bilo na njem okrog 100 potnikov iz višje angleške družbe, ki so hoteli vrlo ladjo spremesti na zadnji poti. Med posadko je bil ladjiški elektrik Hubbard, ki je služil na parniku že od leta 1907, ko so "Mauretanijo" krstili. Namesto tovora je ladja na zadnji poti vozila v svojem trebuštu veliko množino vode kot balast. Kakor znano, je bila "Mauretanija" od 1. 1907 do 1929 najhitrejši parnik na Atlantskem oceanu. Še kot veteran je l. 1929 opravila svojo najhitrejšo vožnjo iz New Yorka v Plymouth s povprečno brzino 27.22 vozlov, na progi 112 milj pa je že prej vozila nekoč z brzino 32 vozlov. Iz New Yorka v Plymouth je rabila 4 dni 17 ur 50 minut. Ocean je preplula 350-krat ali skupno dvamilijona 100,000 morskih milj. Bila je tako rekoč četrto stoletja pred svojim časom, toda častni znak svojega prvenstva, sinji trak oceana, je zaplapal na ujenem okrnjenem jamboru še na zadnji poti.

UREDNIKOVA POŠTA

Euclidska politika

Euclid, Ohio

Tudi jaz si ne morem kaj, da ne bi odgovoril na odgovor Mr. W. A. Kunčiču. (Oprostite, da sem zapisal ime Kunčič, namesto popačenega, Kunchik.) V prvi vrsti bi jaz Mr. Kunčiču priporočal, da naj v prihodnje ne dopusti, da bi se drugi dopisniki skrivali za njegovim imenom. Toraj sedaj pa preidejo tega imeli na razpolago, kaj pa zavarovalnina, kaj je pogorela starsta mestna hiša, torej tako sina pokojnice Janeza Habiča, posestnika, občinskega obornika Ludvika Goleta in mrtvogleda Josipa Smrekarja. Osmljence je po daljšem obotavljanju toliko priznal, da je res ponudil tudi Zaggarjevi kozarček žganja in da je notri dal 2 sivi krogličici, ki ju je našel na cesti v Dobrunjah. Pozneje je to izpoved vprito dveh občinskih mož toliko spremenil, da je krogličice dobil od nekega neznanega moškega, ki mu jih je dal s pripombo, da so krogličice tak strup, ki pokonča vsako žival. Bil pa je prepričan, da človeku ne škodujejo. Krogličice je dal v žganje iz lahkomišjenosti.

Končno so prihiteli stražniki tovarisi, ki jih je opozoril strelni in so obvladali nevarnega Obrula. Prepeljali so ga v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Velik prevztek — vzrok umora.

Orožniki v Štepanji vasi so sedaj zbrali ves materialj in nadaljnji smrti prevztekarske Frančiške Žagarjeve na Javorju. Najprej so zashli 18letnega Franceta Jereta v prisotnosti 3 prič, tako sina pokojnice Janeza Habiča, posestnika, občinskega obornika Ludvika Goleta in mrtvogleda Josipa Smrekarja. Osmljence je po daljšem obotavljanju toliko priznal, da je res ponudil tudi Zaggarjevi kozarček žganja in da je notri dal 2 sivi krogličici, ki ju je našel na cesti v Dobrunjah. Pozneje je to izpoved vprito dveh občinskih mož toliko spremenil, da je krogličice dobil od nekega neznanega moškega, ki mu jih je dal s pripombo, da so krogličice tak strup, ki pokonča vsako žival. Bil pa je prepričan, da človeku ne škodujejo. Krogličice je dal v žganje iz lahkomišjenosti.

Mladi mož je bil stražnik, ki je prvič stopil v sobo, kjer je baš odigral vesel druzdelek.

"Prosim, povejte mi hitrije, ali je fantek?" vpraša boljševik.

"Da," odvrne ona, "tisti v Letjicah je fantek..."

Profesorska.

"Prosim, zbudite me ob 6.00."

stih."

"Gospod profesor, saj je šest."

"Tako? Potem pa pojedem z menoj v sobo in me zbudim."

dejanski stan in izvrši obveznico

je v zadevi skrivnostne na sive

človeškega okostnjaka v jugozahodnem delu

meljski jami. Delo uradne komisije je bilo zelo težko, da je v žganju izlahkomišjenosti.

Mnogi indiciji kažejo, da je

France Jere vse napravil po na-

svetu očeta Janeza Habiča, ki se je v

kritičnih urah okoli 18 v pone-

dodeljek prav sumljivo in prebi-

sano obnašal. Ko sta s sinom vi-

deli ženico korakati po Jereto-

vem dvorišču, je oče kmalu nato

odšel na njivo k žanjicam, fant-

pa je tam ostal in čakal na Za-

garjevo. Lepo jo je pozdravil,

cevje?" Ko pa je spila, jo je še si-

lil. Ko je Zaggarjeva prisla do

svojega sina Janeza Habiča, mu

je še pomagala zdevati žitno

snopje v kozolec. Jadikovala je:

"Nič ne vem, kaj mi je dal

Frenk v žganje. Morda mišni-

co? Žganje je bilo rjavkasto.—

Grenko." Sin jo je tozil: "Mor-

da je vam dal kakšen cvet ali

pokapljine od žganja. Vodo pijte."

Nato se je začela silno tre-

sti in jadikovali: "Po udih me

grabi in srce se mi krči!" Vso

trdo sta sin in njegova žena pre-

nesla v hišo. Bila je že mrtva.

Posestnik Janez Jere, ki je o-

sumljen nagovarjanja k zločinu,

je odločno zanikal vsako ude-

ležbo ter je bil napram orožni-

kom celo surov.

Janez Jere, ki je leta 1921

prevzel od tista Antona Za-

garja posestvo, je bil obvezan

na velike dajatve vžitka obema

starima. Bili so med zetom in

tastom večni prepriki zaradi te-

ga. Tožarili so se. Ko je Anton

Zagar leta 1932 umrl, se je ta

vžitki reducirjal na polovico, pa

je bil še vedno veliko breme. Ja-

nez Jere je moral letno tači-

dati:

21 mernikov žita, 60 kg težke-

ga prasiča, 6 klatfer dry, 500

butar, 3 pare čevljev, potrebo-

bleko, dnevno 1 liter mleka, s

15 dreves češnje, s 3 dreves ja-

bolka, z 2 dreves hruske in s 30

dreves kostanj, 3 mernike po-

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan
Roman iz Balkana.

"To so moške besede," je zaklical Dušan veselo, "in vredne čaše negotinca! Tako mi ugaša, Ivan! Saj si junak od menjana, samo zavedi se tega, da si. In zdaj, ko se ti je vrnila boljša volja, ubogaj me in sprejmi moj načrt. Preloživa odhod do jutri — bodi brez skrbi: kar sem ti rekel prej, je kakor prito! Pojdova k nam domov, da se odpočiješ in pokrepčaš, in da te seznam s svojo sestro Ljubico, ki se zanima tako živo za usodo svoje sestre. Na glas je jokala, ko sem ji pravil njen povest...."

"A vendar — mudi se!" je oponerkel Ivan.

"Poslušaj me. Ako odidemo takoj in dospemo jutri v Carigrad, se itak ne bi vedeli kam obrniti. Nihče nas ne bo čakal na kolodvorju in nas zapeljal naravnost pred kajbico, kjer zapira švabski lopov svoj plen. Pač pa sem napravil poizkus, ki se utegne obnosti izborna; da, akome nadeja ne varja popolnoma, morava imeti jutri roki zanesljivo znamenje — kakršno koli — ki nama pokaže sled zveri, ali celo sam brlog, v katerem se skriva...." Stvar je tako ta-justvena, da mi je ljubše, če ne vprašuješ; toda kolnem se ti — tukaj je nit, od katere zavisi ves uspeh najine namere...."

Poslovila sta se torej od novih Ivanovih tovarisev, ki so z zanimanjem poslušali njun razgovor, dočim sta Šumadincu snažila samokrese — mnogo obetajoče znamenje bodočih doživljajev.

V.

Vera, upanje — ljubezen.

Jurišičeva hiša je ležala na južni strani mesta, obrobljena s prijaznim vrtom; tuintam je že zlatila jesen košato drevje, in rano odpadli listi so pokrivali lopico na koncu vrta kakor s cekini.

"Tu je naš dom," je dejal Dušan Ivanu, ko sta stopila na prag. "Ni nas veliko: majka, Ljubica, Miloš in jaz — ti pa boš peti med nami, kadar koli prideš pod našo streho."

Srba je težko pripraviti do tege, da bi gradil tiste velike kasarne, ki so tako neprijetno značilne za večino zapadnih mest; on ljubi lastno ognjišče, in kadar zida hišo, jo zida sebi in svojem. Tudi hiša Jurišičevih je bila neveliko poslopje skromne, prikupljive zunanjosti; kakor hitro pa si stopil vanjo, si spoznal, da biva pod njenim krovom imovitost in blagostanje.

Jurišičev oče je bil trgovec — eden največjih in najpremožnejših v svojih dneh. Toda pobrala ga je smrtonosna pljučnica, ko je tekal Dušan še v kratkih hlačicah, Miloš v krilev, Ljubica pa se je stiskala v materinem naroču kot nežno od vseh negovalo dojenče. In vrla mati, dobro vedoča da ne more skrbeti za trgovino in za vzgojilo svojih ljubljencev v enaki meri, je po tem brdkem udarcu rajša prepustila dobičkanosni posel oddaljenemu sorodniku, sama pa je živel z otroci v tem tihem sočnem domku z obrestmi gotovine, ki jo je bil zapustil ranjki mož — živila edinemu namenu, vzgojiti iz svojih malčkov dva vrla Srba in dobro, zvesto Srbkinjo.

Tudi ona je čakala gosta z nestrpnostjo; kogar je ljubil njen Dušan, njen Miloš ali njeni Ljubici, je bil drag tudi njej kakor lastna kri. Komaj sta stopila v vežo, že so prihitali iz sobe nagli ženski koraki; pred na-

dhu, z zaprtimi očmi. Že predlani ni mogel prehvaliti počitnic, ki jih je preživel pri vas, je izpregovorila počasi in premišljeno, kakor da bi tehtala vsako besedo. "In vaša sedanja nesreča — poznam jo vso, gospod Javornik, moj sin mi je povedal to žalostno povest. Ne pripovedujte ničesar, nič ne pojasnjujte; vsi vemo, da boli človeka srce, ko razkriva drugim takšne rane. Iz dna srca čutim z vami, in kakor je draga vsaki materi skrb za glavo svoje dece — rada ju pustim z vami, saj gre za dobro delo, za čast in poštenje neizkušene, nedolžne, dobre deklisce...."

"Dobrodošli v naši hiši!" Dušan pa je rekel prijatelju z glasom obožavajočega spoštovanja:

"To je moja majka...." Cela pesem otroške ljubezni je bila v teh besedah! In malo je manjkalo, da se ni vzdramilna v Ivanovem srcu zavist, ko je pomislil:

"Moja spi že zdavnaj v grobu.... In ravno zdaj bi bila blaženost vedeti, da bije zame gorko materinsko srce!"

Tekrat pa je pogledala preko majkine rame črnolasta dekliška glavica z urnimi, globokimi očesi sredi obrazka, milega in izrazitega obenem — obrazka, kakršne imajo devojke tam doljno na našem jugu. Kako lahko je vzljubil te obrazke, kako težko — pozabiti jih!

Jedva je pokukala glavica na gosta, že se je skrila; čeveljčki so odcepeli drobno kdovekam v temen kot. Ivanu pa je bilo, kakor da je zasijala pred njegovimi očmi skrivnostna lučka in se skrila nagajivo, vabeča ga za seboj. Rdečica, ki je ni bil varen, mu je rahlo pobarvala lice, in mahoma je začutil, da se spušča nanj s teh sten in teh ljudi neviden, čaroben plašč in mu odeva dušo s prešinjačo gorkoto.

"To je sila enostavno," je dejal osupljenu prijatelju. "Ali je nisi nič pogrešal? Ugajala mi je vse tiste tedne, ko sem bil pri varen na Gorenjskem, in kar gorenje nemestrnosti, da se seznamim z živim izvirnikom te nepopolne slike. Žal, da zaman — saj veš, da twoje sestre ves čas ni bilo domov. Kajpak — tebi nisen povedal svoje želje, ker si me imel takrat na tihem za lahkomiselnega človeka, in tudi zato ne, ker sva imela preveč drugega posla. Vseeno, stvar mi ni dala miru, in ko sem se vrnil v Belgrad, sem našel fotografijo v svoji listnici — vede ali ne vede, to je postranska reč!"

In veseli fant se je nasmejal

— KAJ TACEGA SE NE!

Krasne cipre
okrogle ali pokončne
dobite po 75c pri evetličarju

F. JELARČIČ
15302 Waterloo Road

\$425 obrabljenia električna ledenička se proda sedaj za samo \$125.00 na odpalila. Primerena za slaščičarno ali grocerijsko trgovino.

MANDEL HARDWARE, 15704 natanko, da sem vas videla v Waterloo Rd.

Buckeye Green Seal Beer

A FAVORITE BREW since '72

Buckeye Green Seal Beer

Samo poskusite BUCKEYE GREEN SEAL PIVO in gotovo ga boste vedno zahtevali

Je najboljše pivo, ki ga morete dobiti.

DOUBLE EAGLE BOTTLING CO.

John Potokar, pres.

6511-19 St. Clair Ave. HEnderson 4629

SAMO EN DAN, V SOBOTO 17. AVGUSTA

Pražnjanje Mandelove osme obletnice. Pridite, praznjujte z nami. Vsak otrok v družbi staršev, ki kupi kako malenkost, dobije enkozarec bladilne malečke pijače; z nakupom več kot 75c zavoj izvrstnega pisalnega papirja in zavoj vzorcev, ki vas bodo priznati prijatelj.

ZASTONJ — enkozarec bladilne malečke pijače;	Hot Water Bottles, prej \$1.25	69c
Rubbing Alcohol 39c — 3 za \$1.00	25c steklenički glycerin, sedaj	59c
Taur-Cas kroglice proti želodčnemu zaprili, prej \$1.00, sedaj 79c	\$1.25 steklenica Rheuma Sal, proti revmatizmu, sedaj	17c

Prva in edina slovenska lekarna 15702 WATERLOO ROAD — KENMORE

v Collinwoodu in Nottinghamu Telefon: KENMORE 6651